

at laane Penge ud i Husmandslodder paa de Betingelser, som Folketinget havde fastslaaet. Vi kende alt for godt Forholdene ude i Landet og vide, hvilken Værdi disse Huslodder have, og hvor godt de fleste Besiddere af dem klare sig, saa Risikoen er i Virkeligheden ikke stor. Og saa kunde vi efter Folketingets Forslag faa 3 pCt. af Pengene. Hvorledes gaar det med de Hundreder af Millioner, som vi have anbragt til andre Formaal, som f. Eks. Jærnbannerne, hvor vi have anbragt over 200 Millioner, og hvor vi rigtig beregnet faa $\frac{1}{2}$ à 1 pCt. i Rente. Det betænke vi os ikke paa, tværtimod, vi gaa videre Aar for Aar, medens man stejler, fordi der kommer et Forslag, som kræver indtil 20 Millioner til Anbringelse i Husmandslodder. Det vidner for mig om, at der i Landstinget, thi henede ere vi heldigvis ret enige om dette Spørgsmaal, hersker et stort Skævsyn paa dette Forhold. Grunden dertil kender jeg ikke, men jeg vil haabe, at Landstings- og Folketingsvælgerne i Forening til Efteraaret ville belære Landstingets Medlemmer om, at der er et andet Syn, der gør sig gældende i Befolkningen, og at dette, naar vi samles til næste Gang, vil have medført en betydelig Forandring i Landstingets Opfattelse.

Berntsen: Det er kun lidet opmuntrende at være Vidne til den Tunghed og Træghed, hvormed Lovgivningsmaskineriet her til Lands virker, hver Gang Talen er om at gennemføre en Landboreform, og det uagtet alle hidtil have erkendt, at Landbruget er et bærende Erhverv her i vort Samfund. Naar der er Tale om at skaffe ny Embeds- og Bestillingsmænd, saa gaar det langt glattere, og for det andet Tings Vedkommende er der, naar Talen er om at anvende Millioner til Krigsmateriel og Befæstningsvæsen, ingen smalle Steder, saa rulle Millionerne. Men naar der er Tale om at gennemføre en social Reform, saa bliver man pludselig saa økonomisk, sparsommelig og forsigtig, at der næsten ingen Ende er paa det. Man begynder, hver Gang en saadan Sag rejses, i begge Ting og i de forskellige Partier, med at holde en hel Række smukke Foredrag, der aande den varmeste Interesse for den Samfundsklasse, hvorom Talen er, men naar Forhandlingen er tilendebragt, saa ser man, at Resultatet er ligt Nul, og det beklager jeg i meget høj Grad. Det ærede Medlem for Nakskov (Reventlow), som i Dag talte saa varmt og indtrængende for denne Sag, lod Tanken dvæle ved, hvad der skete her

i Landet for godt 100 Aar siden, og naar man følger det ærede Medlem, saa er det jo ret paafaldende, at i Slutningen af forrige Aarhundrede kunde en Enevoldskonge omgivet af varmtfølende og klartseende Godsejere gennemføre de store Landboreformer, som bleve gennemførte, medens man nu under en fri Forfatning sidde, som vi sidde i det, og kunne saa godt som ingen Vegne komme. Jeg vil sige til Ære for de to Godsejere, der have Sæde i denne Sal (Reventlow og O. Scavenius), at de have indtaget et Standpunkt, som fuldt ud maa paaskønnes, men det er kun beklageligt, at saa faa af deres Standsfæller have et lignende Blik paa, hvad Tiden kræver af dem i et Forhold som det, vi her forhandle i dette Øjeblik. Naar man følger de Forhandlinger, der ere førte i det andet Ting, er det jo klart, at der i Landstinget har været en stærk Stemning oppe, navnlig hos de store Godsbesiddere, for slet ingenting at gøre ved denne Sag, men denne Stemning har imidlertid ikke faaet Overvægten, der er blevet overvejende Stemning i det andet Ting for, at noget burde der i det mindste gøres, og saa har man vedtaget det Forslag, som her nu bydes os. Der er i den Henseende faldet en Udtalelse fra Ordføreren i det andet Ting, der er ret karakteristisk. Den findes Sp. 1058 og lyder saaledes: „Det kan jo være, at der i visse Kredse vil være en vis Skuffelse og Misfornøjelse, og at disse Kredse maa ske endog hellere havde set, at Flertallet her i dette Ting slet ikke havde villet indlade sig paa denne Sag; man vilde da maaske have faaet mere Vind i Sejlene ved de forestaaende Valg, naar det kunde være lykkedes.“ Men har det været den overvejende Stemning i det andet Ting, at man troede, at man bedre kunde klare sig over Valgene, baade til Landsting og Folketing, naar man vedtog Forslaget i denne Skikkelse, saa tror jeg, at det er en Skuffelse. Thi det er jo dog klart, at saaledes som Forslaget er affattet i Landstinget, har Landstinget skudt helt ud over Maalet. Vil man virkelig kræve, at en Arbejdsmand for at komme i Besiddelse af et saadant Hjem, som man her byder, skal præstere en Kapital af 800 Kr., saa er det klart, saa faar man slet ikke fat i det Samfundslag, man vil have fat paa. De Arbejdsmand, der kunne tilvejebringe en Kapital paa 800 Kr., klare sig nok uden denne Lov. Det er det, der skulde være Meningen med denne Lov: i Fremtiden at formindske Indsiddernes store Antal her i Landet, at stille det som en Opmuntring for selv den